

Експеримент CBM – дослідження КХД фазової діаграми.

М.С. Борисова, В.М. Пугач

Інститут ядерних досліджень НАНУ.

Програма досліджень експерименту CBM (GSI, Дармштадт) націлена на вивчення матерії при високих густинах, її структури, включаючи пошук стану деконфайнменту та дослідження фазової діаграми в області середніх температур. Серед найцікавіших та складних процесів, які можуть відкрити важливі властивості стисненої ядерної матерії, є адронні розпади D-мезонів та лептонні розпади векторних мезонів. Різні аспекти народження адронів (флуктуації, кореляції, потоки частинок) будуть досліджені при енергіях пучка від 15 до 35 AGeV для Au + Au зіткнень. Аналіз сигналів фазових переходів деконфайнменту може бути здійснений на основі гідродинамічної моделі колективної еволюції кварк-глюонної-адронної матерії, яка надає можливість обчислювати кінцеві спектри та кореляції частинок. Така модель дозволяє, використовуючи дані з множинностей подій, спектрів частинок, а, також, Бозе-Ейнштейнівських кореляцій, знайти температуру, що відповідає фазовому переходу. Попередній теоретичний аналіз демонструє суттєвий вплив емісії частинок з граничної поверхні щільної та гарячої системи, що утворюється у зіткненнях важких ядер, на спостережувані спектри, зокрема, інтерферометричні радіуси. Ця поверхнева емісія обумовлена процесами гадронізації на ранніх стадіях еволюції у менш щільних периферичних зонах файрбола, що розширюється. У рамках гідродинамічно мотивованої параметризації таких процесів емісії ми плануємо описати піонні та каонні інтерферометричні радіуси, і таким чином отримати додаткову інформацію про ранні стадії процесів, що відбуваються у високоенергетичних ядро-ядерних зіткненнях, особливо відносно просторово-часових характеристик можливої границі фазового переходу.

Ключовим компонентом спектрометра CBM є високоефективна Кремнієва Трекерна Система, яка буде побудована з кількох станцій мікροстріпових сенсорів, встановлених у полі дипольного магніту. Така трекерна система буде реконструювати треки та вимірювати імпульси сотень заряджених частинок, народжуваних у зіткненнях високоінтенсивного пучка важких іонів з ядерною мішенню. В роботі представлено дизайн прототипу модуля кремнієвого мікροстріпового детектора, що може слугувати як конструкційний блок кремнієвих трекерних станцій детектора CBM. Однією з вимог Кремнієвої Трекерної Системи є дизайн з малою масою для досягнення вимірювання імпульсу з роздільною здатністю порядку 1 %. Кремнієві мікροстріпові детектори задовольняють вимозі дизайну з малою масою, оскільки сенсори є тонкими і при відповідному дизайні можуть бути поза апертурою активної електроніки із охолодженням та додатковою масою. Сильно неоднорідна густина розподілу треків приводить до необхідності модульної структури. Поблизу іонопроводячого модуля повинен складатися з сенсорів із короткими стріпами. Сенсори з довгими стріпами, реалізованими шляхом з'єднання двох або більше сенсорів, будуть застосовані в зовнішній частині детектора. Різні “сектори” модуля повинні зчитуватися індивідуально. Це буде досягнуто транспортуванням аналогових сигналів зі стріпів кожного сектора по тонких плоских кабелях до зчитувальної електроніки на периферію станцій.